

Erstatning og kontrakt

Accept

Accepteres et tilbud rettidigt, bliver både tilbudsgiver og tilbudsmottager bundet af deres løfte (aftalens indhold), jf. Danske Lov 5-1-2.

Afslag

Afslag på et tilbud får den retsvirkning, at tilbuddet bortfalder, selv om svarfristen endnu ikke er udløbet, jf. aftalelovens § 5.

Ansvarsforsikring

Ansvarsforsikring er den forsikring, der dækker skader, der indtræder på andre end den ansvarsforsikrede.

Anticiperet misligholdelse

Når der endnu ikke er sket misligholdelse af købeaftalen, men det står klart, at der vil indtræde en fremtidig væsentlig forsinkelse, som giver den ene kontraktpart ret til at hæve købet, når det "må ventes", at der sker gentagen forsinkelse.

Arbejdsgiveransvar/principalansvar (Danske Lov 3-19-2)

Efter Danske Lov 3-19-2 kan en arbejdsgiver/principal gøres ansvarlig for en arbejdstagers culpøse handling. Ansvaret gælder både i og uden for erhvervsforhold. Såfremt arbejdet er overladt til en selvstændigt virkende tredjemand, pådrager arbejdsgiver sig ikke ansvar for tredjemands culpa.

Betingelserne for ansvaret er, at der skal være et over- underansættelsesforhold mellem arbejdsgiver og den skadevoldende arbejdstager, således at arbejdstager er underlagt arbejdsgiverens instruktioner. Derudover skal skaden være forvoldt som led i tjenesten. Endelig skal den ansatte have handlet culpøst.

Uden for kontraktforhold ifalder arbejdsgiver ikke ansvar efter Danske Lov 3-19-2, såfremt der er tale om en helt usædvanlig (abnorm) handling. F.eks. hvis en ansat, der er på vej ud til en kunde, på vejen vælger bevidst at ødelægge et busskur, kan der ikke pålægges arbejdsgiver erstatningsansvar, da der er tale om en abnorm handling, og der ikke er noget kontraktforhold, der omfatter busskuret. Handlingen mod busskuret er desuden sket uden nogen som helst forbindelse til arbejdstagers virke.

Hvis arbejdsgiver udelukkende kan gøres ansvarlig efter en strengere ansvarsregel end culpereglen, er arbejdsgiver ikke ansvarlig for arbejdstagers skadegørende handlinger ifølge Danske Lov 3-19-2. Det betyder, at arbejdsgiveren ikke bliver ansvarlig, hvis dette kun kan ske som følge af et objektivi ansvar.

Bestillingskøb

Fremstilling af en ny genstand på bestilling betegnes som et bestillingskøb.

Hvor sælger/tilvirker leverer den overvejende del af de nødvendige materialer til fremstillingen, anses det som et køb ifølge købelovens § 2, stk. 1, 2. pkt. Hvis det derimod er køber/bestiller, som leverer materialerne, anses det som værksleje. Det har herved betydning for, om retsforholdet reguleres af købeloven, eller reglerne om værksleje, hvorvidt det er sælger eller køber, der leverer materialerne til fremstillingen. Det anførte gælder dog kun i handelskøb og civilkøb. I forbrugerkøb vil forholdet reguleres af købeloven, uanset om det er sælger eller køber, der leverer materialerne, jf. købelovens § 2, stk. 1, 1. pkt.

For at forholdet kan betegnes som et bestillingskøb, er det en forudsætning, at der frembringes en ny genstand. Heraf følger, at aftaler om reparation eller omdannelse af en genstand, ikke vil være at anse som et bestillingskøb. Hvis der dog ved reparationen eller omdannelsen anvendes reservedele eller i øvrigt tilføjes tingen i nye dele i et ikke ubetydeligt omfang, vil forholdet eventuelt kunne opfattes som værksleje, eller som køb af de tilføjede dele.

Casus mixtus cum culpa

På dansk betyder det "*det hændelige blandet med noget culpa*". Det omhandler tilfælde, hvor der i det efterfølgende begivenhedsforløb hændeligt indtræder skade på en ting, som en uberettiget person forsætligt eller uagtsomt har tilegnet sig – eller hvor en berettiget person (f.eks. lejer) benytter tingen anderledes, end det var aftalt eller forudsat – giver anledning til specielle problemer. I det omfang man i disse tilfælde pålægger besidderen erstatningsansvar for den indtrådte skade, pålægges der egentligt et ansvar, selv om handlingen ikke – eller i hvert fald ikke nødvendigvis – har forøget skaden.

Civilkøb

Hvis købet hverken kan karakterises som et handelskøb eller et forbrugerkøb, betegnes købet som et civilkøb.

Culpa

Culpanormen er en retlig standard i erstatningsretten, som bruges til at vurdere, om en person har handlet afvigende fra "den gode familiefars" handling – og dermed ansvarspådragende. Culpa dækker over forsæt og uagtsomhed, herunder grov og simpel uagtsomhed. For at pålægge et ansvarsgrundlag er simpel uagtsomhed nok.

Den legale acceptfrist

Den legale acceptfrist findes i aftalelovens § 3 og anvendes, når tilbudsgiver ikke har fastsat nogen svarfrist i tilbuddet. Den legale acceptfrist består af 2 x forsendelsestid (tur/retur) samt rimelig betænkningstid. Her er det typisk den rimelige betænkningstid, der er afgørende. Vurderingen af denne vil afhænge af en konkret vurdering af tilbuddets kompleksitet m.v.

Erstatningsbetingelserne

Grundbetingelserne for at konstatere et erstatningsansvar er, at der skal være en ansvarspådragende handling, årsagsforbindelse og adækvans samt et økonomisk tab. Dernæst kan objektive ansvarsfrihedsgrunde, medvirken/egen skyld, lempelse og eventuelt bortfald få betydning for erstatningen.

Forbrugerkøb

Ved forbrugerkøb forstås et køb, som en køber (forbruger) foretager hos en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv, når køber hovedsaglig handler uden for sit erhverv, jf. købelovens § 4 a, stk. 1, 1. pkt.

Der foreligger også et forbrugerkøb, ved køb fra en ikke-erhvervsdrivende, hvis aftalen om køb er indgået eller formidlet for sælger af en erhvervsdrivende, jf. købelovens § 4 a, stk. 2.

Ved vurderingen af, om der foreligger et forbrugerkøb, lægges der vægt på formålet med købet og arten af det købte: skal det anvendes i privat øjemed, eller skal det købte anvendes til anvendelse i eller for en erhvervsvirksomhed?

Enhver der driver selvstændig, privat erhvervsvirksomhed, anses som erhvervsdrivende. Idrætsforeninger, spejdere og andre foreninger der udelukkende har et ikke-økonomisk formål, samt foreninger eller sammenslutninger hvis formål udelukkende er velgørende almenyttigt, politisk eller religiøst, falder uden for begrebet erhvervsdrivende. Dette gælder dog kun, såfremt der ikke i drives en egentlig produktions- eller salgsvirksomhed, som må ligestilles med en almindelig erhvervsvirksomhed. I det tilfælde, hvor køber er erhvervsdrivende, og det købte alene skal anvendes til privat brug, er der ikke tale om et forbrugerkøb, jf. U.1996.186 Ø.

Det er en betingelse for at statuere forbrugerkøb, at aftalen er indgået som led i den erhvervsdrivendes erhverv. En forbrugeraftale er dermed indgået, når sælger hovedsageligt handler inden for sit erhverv, men indholdet af den konkrete aftale kan medføre, at der ikke er tale om et forbrugerkøb alligevel. En erhvervsdrivende vil således blive betragtet som en privat person, såfremt den konkrete aftale falder uden for vedkommendes almindelige erhvervsvirksomhed.

Fordringshavermora

Fordringshavermora foreligger, når køber undlader at afhente eller modtage genstanden, eller købers forhold i øvrigt har bevirket, at salgsgenstanden ikke er overgivet til køberen i rette tid, jf. købelovens § 33. Det vil sige, at leveringstiden skal være udløbet, før der foreligger fordringshavermora. Som udgangspunkt udgør fordringshavermora ikke misligholdelse af aftalen, men det vil ofte medføre, at der foreligger aktuel eller anticiperet misligholdelse fra køberens side efter købelovens § 33.

Det påhviler sælger at drage omsorg for varen med de begrænsninger, der ligger i købelovens §§ 34 (hvis væsentlige omkostninger) og 35 (hvis varerne fordærves hurtigt), når købers forhold gør, at varerne ikke kan leveres til tiden.

Risikoen for varernes hændelige overgang kan overgå til sælger i forbindelse med fordringshavermora, selvom varerne endnu ikke er leveret. For genusvarer overføres risikoen, når varerne er udskilt til køber. For speciesvarer overføres risikoen umiddelbart, når der indtræder fordringshavermora (når køber ikke har afhentet til tiden). Dette følger af købelovens § 37.

Forholdsmæssigt afslag

Såfremt salgsgenstanden er behæftet med en værdiforringende mangel, kan køber kræve et forholdsmæssigt afslag i købesummen jf. købelovens § 42, stk. 1 (specieskøb), § 43, stk. 1 (genuskøb) og § 78, stk. 1, nr. 3 (forbrugerkøb). Muligheden for at få et forholdsmæssigt afslag er dermed en misligholdelsesbeføjelse, som køber erhverver, når der foreligger en værdiforringende mangel. Der gives derfor ikke et forholdsmæssigt afslag, såfremt genstanden alene lider af en fejl, som har karakter af en ren bagatel, idet genstanden i så fald ikke er mangelfuld. Samtidig skal det holdes for øje, at der ikke er noget krav om, at manglen skal være væsentlig. Samlet set behøver manglen således ikke være væsentlig, men manglen må heller ikke være en ren bagatel. Det er heller ikke en betingelse for, at køber kan kræve forholdsmæssigt afslag, at der er noget at bebrejde sælger. Herved er det forholdsmæssige afslag som misligholdelsesbeføjelse en objektiv beføjelse, som ikke er betinget af culpa.

Forholdsmæssigt afslag er kun aktuelt, såfremt køber fastholder købet, og hvis køberen reklamerer straks og uden ugrundet ophold (for så vidt angår handelskøb, jf. købelovens § 52, stk. 1) og inden rimelig tid (i forbrugerkøb, jf. købelovens § 81), medmindre manglen er skjult.

Et forholdsmæssigt afslag er en økonomisk compensation, som fastsættes efter forholdet mellem genstandens værdi med og uden manglen. Afslaget skal derfor beregnes som en procentdel af købesummen, men på grundlag af forholdet mellem varens værdi med og uden mangler.

Eksempel på et forholdsmæssigt afslag: en vare som i mangelfri stand er kr. 12.000 værd, er på grund af en mangel kun kr. 9.600 værd. Der foreligger dermed en værdiforringelse på kr. 2.400, svarende til 20 % af købesummen. Det forholdsmæssige afslag på 20 % gives herefter i købesummen. Det betyder, at har køber betalt kr. 12.000 for varen, og køber kan kræve et forholdsmæssigt afslag på 20 % heraf, dvs. et afslag på kr. 2.400. Har køber betalt kr. 10.000 for varen, kan køber kræve et forholdsmæssigt afslag på 20 % heraf, dvs. et afslag på kr. 2.000. Har køber betalt kr. 13.000 for varen, kan køber kræve et forholdsmæssigt afslag på 20 % heraf, dvs. et afslag på kr. 2.600.

Fortolkningsregler: minimums-, gyldigheds- og uklarheds-/koncipientreglen

Ved uklarheder i aftaler kan man i visse tilfælde anvende fortolkningsregler til at fortolke aftalen.

Minimumsreglen

Reglen går ud på, at der ved tvivl skal fortolkes i retning af den forståelse, som er mindst byrdefuld for løftegiver. Den anvendes typisk ved ensidige forpligtelser, f.eks. gaveløfter.

Gyldighedsreglen

Reglen går ud på, at man skal tilstræbe en fortolkningsløsning, som sikrer, at aftalen kan føres ud i livet bedst muligt i overensstemmelse med intentionerne. Den anvendes typisk ved aftaler, som angiveligt kan fortolkes på en måde, så de er i strid med præceptiv lovgivning samt aftaler med et umuligt element.

Uklarheds-/koncipientreglen

Reglen går ud på, at en uklarhed skal fortolkes mod affatteren og mod den sagkyndige, dvs. til ugunst for disse. Den anvendes typisk ved standardbetingelser og udarbejdelse af kontrakter. I forbrugeraftaler gælder aftalelovens § 38 b, stk. 1, 1. pkt., hvor man fortolker til gunst for forbruger.

Forudsætningslæren

Forudsætningslæren drejer sig om de såkaldte urigtige/bristende forudsætninger. For at forudsætningslæren kan anvendes, er der tre betingelser, der skal være opfyldt; forudsætningen skal være bestemmende (væsentlig), kendelig og relevant. Betingelserne er kumulative, dvs. de skal alle være opfyldt.

Ad bestemmende

Det afgørende er, om løftegiver ville have afgivet løftet, hvis han havde været klar over, hvorledes forholdene var eller ville udvikle sig.

Ad kendelig

Løftemodtager indså eller burde indse/have kendskab til forudsætningen.

Ad relevant

Dette indebærer en risikoafvejning, hvor det skal vurderes, om det er rimeligt at placere risikoen for forudsætningens urigtighed/bristen hos løftemodtageren, førend kriteriet er opfyldt.

Genuskøb

Genuskøbet vedrører køb af genstande bestemt efter art.

Et genuskøb er karakteriseret ved, at genussælgeren - modsat speciessælgeren - har en valgret. Genussælgeren har derved flere muligheder for at opfylde købsaftalen end speciessælgeren.

Det er uden betydning for kategoriseringen af købeaftalen som species eller genus, i hvor stor udstrækning genussælgeren har en valgret. Selv om parterne således har aftalt begrænsninger i sælgers valgret, vil forholdet stadig skulle kategoriseres som genus.

Sondringen mellem genus og species er central i en række konfliktsituationer. F.eks. er der forskel på købers adgang til at kræve naturalopfyldelse og ansvarsgrundlaget for sælgers erstatningsansvar.

Halvgenerisk køb

Et halvgenerisk køb er karakteriseret ved, at sælger har en valgret, men at valgretten skal udøves inden for de begrænsede rammer af et angivet parti. Et halvgenerisk køb foreligger således, når aftalen f.eks. vedrører et bestemt kvantum af partiet, og når det købte er angivet som en brøkdel af partiet.

Et halvgenerisk køb betragtes som et genuskøb, jf. købelovens § 3. Konfliktsituationer skal derfor bedømmes efter reglerne om genus.

Handelskøb

Et handelskøb er et køb, som indgås mellem handlende i eller for deres bedrift, jf. købelovens § 4, stk. 1.

Begrebet handlende er defineret i købelovens § 4, stk. 2, som indeholder en opregning af en række erhverv, hvis udøvere anses for handlende. Det følger også af købelovens § 4, stk. 2, at enhver, der gør sig til bedrift at afhænde dertil indkøbte varer, anses som handlende. Det er herved en forudsætning, at virksomhedens drift er baseret på afhændelse af dertil indkøbte varer, hvorfor landbrug og liberale erhverv ikke konstituerer handelskøb. Der stilles dog ikke altid betingelse om, at anvendelsen af det indkøbte sker med videresalg for øje, hvilket f.eks. gør sig gældende ved indkøb af inventar, når blot parterne er "handlende".

For at købet kan anses som et handelskøb, er det ligeledes en betingelse, at købet indgår eller for den handlendes bedrift, hvormed købet ikke må være sket i privat øjemed.

Kaskoforsikring

Kaskoforsikringer dækker skader på det køretøj, som forsikringen angår, men ikke skader på føreren eller andre.

Koncentration

Betegnelsen koncentration anvendes, når sælgers forpligtelse ændres fra en genusforpligtelse til en speciesforpligtelse.

Ved kategoriseringen af købet som genus eller species, tages der udgangspunkt i forholdene ved købeaftalens indgåelse. Der kan dog efterfølgende opstå forandringer i retsforholdet mellem køber og genussælger, hvorefter købet forandrer karakter og er blevet til et specieskøb. Her siges at foreligge en koncentration.

Såfremt der foreligger koncentration, vil der ske en reduktion af sælgerens forpligtelser i henhold til købeaftalen, idet genussælgerens forpligtelser over for køberen generelt er mere byrdefulde end en speciessælgers forpligtelser.

For at der foreligger koncentration, kræves det, at tre betingelser er opfyldt. Disse betingelser er:

- 1) At sælger og køberen har aftalt, at der tilkommer sælgeren en ret/pligt til udskillelse
- 2) At sælger foretager faktisk udskillelse og underreter køber om udskillelse
- 3) At udskillelsen ikke har karakter af at være en opfyldelsesforanstaltning

Kvasidisposition

Aftaleindgåelse, som følger af ens adfærd og ikke af viljeserklæringer, f.eks. ved parkering på et parkeringsanlæg eller brug af offentlig transport, medfører, at man er bundet af de givende vilkår, selv om man ikke aktivt har erklæret, at man er indforstået med reglerne.

Naturalopfyldelse

Naturalopfyldelse er købers beføjelse til at kræve en mangelfri ydelse, f.eks. omlevering, såfremt der foreligger en væsentlig misligholdelse, som sælger er ansvarlig for. Naturalopfyldelse er dog ikke mulig, hvor sælger godt nok er erstatningsansvarlig, jf. købelovens § 42, stk. 2 (speciesskøb), eller § 43, stk. 3 (genusskøb), jf. § 24, hvis der foreligger umulighed (det er ikke muligt at skaffe salgsgenstanden for sælger), eller levering af mangelfri ydelse er langt mere byrdefuld for sælger end betaling af erstatning.

Negativ aftaleindgåelse og passivitet

Negativ aftaleindgåelse er, når tilbudsgiver meddeler, at tilbudsmodtager bliver bundet ved passivitet. Dette er ikke anerkendt i dansk ret.

Aftaleindgåelse ved passivitet er f.eks., hvis man ikke siger fra ved modtagelse af en ordrebekræftelse. Denne form for aftaleindgåelse er anerkendt i dansk ret, og passivitetsbetragtninger ses bl.a. i aftalelovens §§ 4, stk. 2, og 6, stk. 2.

Negotiorum gestio (uanmodet forretningsførelse)

Når "*forretningsfører*" (den handlende) foretager en handling for at redde "*forretningsherren*" (den nødstedte) for en skade. Negotiorum gestio er således generelt et udtryk for, at person A varetager person B's interesser/anliggender - uden at det er aftalt med dem. F.eks. kan nævnes, at naboens tag er ved at flyve af, hvorefter naboen fastspænder taget og bruger tid og kræfter (og penge) på at ordne det. Hvis betingelserne for negotiorum gestio er opfyldt, skal naboen godtgøre personen udgifterne til at fastspænde taget.

Betingelserne for negotiorum gestio er, at handlingen skal være nødvendig for at undgå skade på forretningsherren, at forretningsherren selv er forhindret og at forretningsførerens handling er forsvarlig.

Bliver forretningsfører påført skader under handlingen (tingsskader og personsskader), så kan disse kun dækkes ved erstatning, såfremt forretningsherreren har handlet culpøst. Såfremt redningsforanstaltningerne har været forsvarlige, så skal den reddede (forretningsherren) dog godtgøre den handlendes (forretningsførerens) udgifter ved at iværksætte foranstaltningerne, uanset culpa eller ej. Om forretningsherren har handlet culpøst, har dermed alene betydning, såfremt forretningsførereren selv pådrager sig skader under den reddende handling.

Objektivt ansvar

Objektivt ansvar er det strengeste form for ansvar, som findes i dansk ret, da skadevolder ved objektivt ansvar bliver erstatningsansvarlig, selv om skadevolder ikke har handlet culpøst.

Opfordring til at gøre tilbud

En opfordring til at gøre tilbud er ikke det samme som et reelt tilbud, da den, der opfordrer til at gøre tilbud, ikke umiddelbart er bundet af opfordringen.

En prismærket vare i en butik er et tilbud og ikke blot en opfordring til at gøre tilbud, jf. FONA-dommen (U.1985.877 H).

Annoncer, prislister, kataloger mv. er som hovedregel alene en opfordring til at gøre tilbud.

Angående e-handel er der tale om et bindende tilbud, såfremt der er en købsfunktion på hjemmesiden, jf. Audi-dommen (U.2003.907 V).

Hvis der i en henvendelse, der normalt ville blive betragtet som et bindende tilbud, er brugt ord som "uden forbindtlighed", "uden obligo" eller lignende, anses henvendelsen alene som en opfordring til at gøre tilbud, jf. aftalelovens § 9, 1. pkt. Afsenderen af henvendelsen kan dog blive bundet af passivitet i forbindelse med opfordringen til at gøre tilbuddet, såfremt afsender af henvendelsen må indse, at tilbuddet er fremkaldt ved henvendelsen, jf. aftalelovens § 9, 3. pkt.

Positiv opfyldelsesinteresse og negativ kontraktsinteresse

Den positive opfyldelsesinteresse er et udtryk for en kontraktparts mulighed for at blive stillet, som om aftalen var opfyldt efter aftalens indhold. Ved den positive opfyldelsesinteresse stilles køber, som om aftalen var opfyldt efter sit indhold – altså ved en rettidig og/eller mangelfri levering. Herved kan køber opgøre sit erstatningskrav under hensyn til købers mistede fortjeneste og ekstraordinære omkostninger, som køber har afholdt. Køber kan dog ikke ved at opgøre sit erstatningskrav efter den positive opfyldelsesinteresse få erstatning for ordinære omkostninger.

De ekstraordinære omkostninger er de ekstra omkostninger, som køber pådrager sig grundet sælgers misligholdelse, f.eks. ekstra transportomkostninger til en ny afhentning. De ordinære omkostninger er de omkostninger, som køber skulle have afholdt under alle omstændigheder, f.eks. transportomkostninger til første afhentningsforsøg.

Den negative kontraktsinteresse er også en erstatningsopgørelse. Ved den negative kontraktsinteresse stilles køber, som om at aftalen ikke var indgået. Herved kan køberen opgøre sit erstatningskrav under hensyn til køberens ordinære og ekstraordinære omkostninger.

Køber kan selv vælge mellem de to erstatningsopgørelser ud fra, hvad der er mest gunstigt. Dette er vigtigt at være opmærksom på i en opgavesammenhæng, da den negative kontraktsinteresse i visse tilfælde kan danne et større erstatningsgrundlag end den positive opfyldelsesinteresse, f.eks. hvis køber finder ud af, at han slet ikke kan tjene penge på et videresalg.

Positiv opfyldelsesinteresse og negativ kontraktsinteresse udelukker pr. definition hinanden, da man ikke både kan blive stillet som om, at aftalen var opfyldt og som om, at aftalen ikke var indgået.

Præsumptionsansvar

Normalvis er det skadelidte, der har bevisbyrden for, at skadevolder har handlet culpøst. Inden for visse områder findes dog et præsumptionsansvar, hvilket er et culpaansvar med omvendt bevisbyrde. Det vil sige, at der er en formodning for, at der er handlet culpøst, hvorved den formodede erstatningsansvarlige selv skal bevise, at der ikke er handlet culpøst. Ved et præsumptionsansvar vendes bevisbyrden således om, således at skadevolder (og ikke skadelidte) skal bevise, at skadevolder ikke har handlet culpøst.

Risikoens overgang

Risikoens overgang er udtryk for, hvem af parterne der skal bære risikoen for, at en vare hændeligt er gået til grunde, f.eks. ved tyveri eller brand, som ikke skyldes sælgers/købers culpa. Risikoens overgang er afgørende for, hvem der kan gøre misligholdelsesbeføjelser gældende.

Udgangspunktet for risikoens overgang er, at overgangen sker ved "levering", jf. købelovens § 17, stk. 1. I den forbindelse er det vigtigt at pointere, at "levering" ikke nødvendigvis er dét tidspunkt, hvor køber får varen i sin besiddelse, men tidspunktet hvor der er sket levering iht. købelovens regler, jf. bl.a. købelovens §§ 9-11. Risikoen går desuden først over på det faktiske leveringstidspunkt, og altså ikke på det aftalte leveringstidspunkt. Bemærk at de såkaldte transportklausuler i købelovens §§ 62-65 kan få betydning for leveringstidspunktet. Se købelovens § 73 for forbrugerkøb. Hvis salgsgenstanden således hændeligt går til grunde, inden levering er sket, er det sælger, der bærer risikoen herfor. Således vil køber kunne gøre misligholdelsesbeføjelser gældende, hvis sælger ikke på anden vis kan nå at opfylde aftalen til tiden. Hvis den hændelige undergang sker, efter levering er sket, er det købers risiko uagtet dennes manglende skyld.

Der gælder en række undtagelser til ovenstående udgangspunkt om risikoens overgang. Første undtagelse er i specieskøb og afhentningskøb, hvor risikoen går over på køberen, før levering har fundet sted, jf. købelovens § 17, stk. 2. Anden undtagelse er når køberen er i fordringshavermora i henhold til købelovens § 37. Også her vil risikoen gå over på køber, før levering har fundet sted. Tredje undtagelse vedrører købelovens § 58 om hævebegrundende misligholdelse fra sælgers side, hvorefter køberen ikke bærer risikoen selv om levering er sket. Som en fjerde undtagelse gælder der noget særligt ved køb af svømmende ladning. Ved køb af svømmende ladning, vil risikoen gå over med tilbagevirkende kraft, hvorefter køber stilles, som om han havde overtaget risikoen allerede ved afsendelsen af varen. Det er dog en betingelse for, at risikoen går over med tilbagevirkende kraft, at sælgeren kan bevise, at varen var mangelfri ved afsendelsen, samt at sælger ikke er nærmere køber til at kende en eventuel forringelse ved aftalens indgåelse. Som en femte undtagelse gælder det, at køber vil bære risikoen ved betingede køb, køb på prøve mv., så længe køber har genstanden i sin besiddelse.

Samtidighedsgrundsætningen

Som udgangspunkt gælder der et princip om, at ingen af parterne (køber og sælger) er forpligtet til at erlægge sin ydelse, før modparten stiller sin ydelse til rådighed. Princippet er også nedfæstet i købelovens §§ 14-16.

Specieskøb

Specieskøbet vedrører køb af individuelt bestemte genstande.

Specieskøbet er karakteriseret ved, at køberen kun har ret til at kræve netop dén genstand, som aftalen angår. Speciessælger kan heller ikke frigøre sig fra sin forpligtelse ved at levere andet end netop denne genstand. Speciessælgeren har således ikke - som genussælgeren - en valget ved opfyldelsen af købsaftalen.

Sondringen mellem genus og species er central i en række konfliktsituationer. F.eks. er der forskel på købers adgang til at kræve naturalopfyldelse, ansvarsgrundlaget for sælgers erstatningsansvar afhænger af, om der foreligger et genuskøb eller et specieskøb mv.

Stærke ugyldighedsgrunde

Hvis et løfte er fremkaldt ved en af de stærke ugyldighedsgrunde, vil det ikke være bindende. Det er her uden betydning, om der forelå god eller ond tro - i modsætning til, hvad der gælder ved de svage ugyldighedsgrunde. Falsk, forfalskning, manglende fuldmagt, voldelig tvang (aftalelovens § 28) samt forvanskning (aftalelovens § 32, stk. 2) og de fleste tilfælde af umyndighed er stærke ugyldighedsgrunde.

Summaforsikring

Ved summaforsikring er forsikringsudbetalingen fastsat på forhånd, hvorved beløbet ikke direkte afhænger af det økonomiske tab ved skaden.

Svage ugyldighedsgrunde

Ved de svage ugyldighedsgrunde er sondringen mellem god og ond tro afgørende for, om den, der har afsendt et løfte, der er fremkaldt af en af de svage ugyldighedsgrunde, bliver bundet af sit løfte eller ej. En påberåbt svag ugyldighedsgrund, hvor betingelsen om ond tro er opfyldt, bevirker, at løftegiver ikke er bundet af sit løfte/sin viljeserklæring.

De særligt relevante svage ugyldighedsgrunde i aftaleloven er anden kompulsiv tvang (aftalelovens § 29), svig (aftalelovens § 30), udnyttelse (aftalelovens § 31) og erklæringsfejl (aftalelovens § 32, stk. 1).

Den gode tro skal som hovedregel være til stede, da løftet kom til modtagerens kundskab, jf. aftalelovens § 39, 1. pkt.

Uoverensstemmende accept

Uoverensstemmende accept betragtes som udgangspunkt som et afslag på det oprindelige tilbud samt et nyt tilbud, jf. aftalelovens § 6, stk. 1. F.eks. hvis en sælger tilbyder at sælge en bil for kr. 10.000, og køber svarer, at han gerne vil købe bilen for jr. 9.000.

Udgangspunktet gælder dog ikke, når den oprindelige tilbudsmottager, typisk en (mulig) køber, går ud fra, at hans accept er overensstemmende, og den oprindelige tilbudsgiver må indse dette, jf. aftalelovens § 6, stk. 2. Såfremt den oprindelige tilbudsgiver i dette tilfælde undlader at afvise den uoverensstemmende accept, bliver han bundet af indholdet i den uoverensstemmende accept, jf. aftalelovens § 6, stk. 2, 3. pkt.

Vanhjemmel

Vanhjemmel foreligger, når køber ikke opnår den ret over salgsgenstanden, som var aftalt, eller som køber kunne forvente på grund af tredjemands ret.

Fuldstændig vanhjemmel foreligger, når en tredjemand er ejer af salgsgenstanden og ikke sælgeren. Partiel vanhjemmel foreligger, når tredjemand har en begrænset ret i salgsgenstanden, f.eks. udlæg eller panteret.

Sælger er objektivt ansvarlig for oprindelig (vanhjemmel forelå ved aftalens indgåelse) fuldstændig vanhjemmel i specieskøb, jf. købelovens § 59. Købelovens § 59 anvendes analogt ved partiel vanhjemmel og genuskøb.

Sælger er dog ikke ansvarlig, såfremt køber var i ond tro om vanhjemlen, jf. købelovens § 59, 2. pkt., f.eks. hvis køber vidste, at salgsgenstanden tilhørte tredjemand.

Værksleje

Værksleje betegnes også som bearbejdsforhold.

Ved værksleje forpligter den ene part (værksmesteren) sig til mod vederlag at frembringe et arbejdsresultat for den anden (værksherren).

Værksleje adskiller sig fra en aftale om køb på en række punkter. En aftale om køb vedrører således overdragelse af ejendomsretten til et formuegode, mens værksmesteren ved værksleje påtager sig at yde et arbejde, som skal bringe det overdragne formuegode i en bestemt stand eller forsyne det overdragne med bestemte egenskaber.

Eftersom værksleje og en aftale om køb er af forskellig karakter, gælder der forskellige regler om ophævelse, afhjælpningspligt og afhjælpningsret.